

szeretet, vagy pedig pedagógiai hajlam. A tudományos munka egyoldalúvá, félszeggé tehet. A tanár viszonya a sokkal fejletlenebb tanulóhoz pedig oktató, ítélkező hajlamot állandósíthat. Az irodalomban legtöbbször gúny, vagy megvetés tárgya a tanár. Persze, sok felnőttnek keserű emlékei vannak a múltból, de önmagában ismerni fel a hibát, senki nem akarja. De túlzott a társadalom azon követelménye is, hogy minden tanár tökéletes legyen. A tökéletesek száma kivétel nélkül minden pályán rendkívül kevés. A tanárok között sokféle karakter található. Bognár Cecil ezek közül két extrém jellemet elemez; a gyermektől távolállót és a gyermekhez közelállót. Az előbbi komoly, néha rideg. Merev engedelmességet követel. Tárgyát többnyire jól adja elő, de nem tud a gyermek nyelvén beszélni. A felügyelő hatóság legtöbbször megelégedett vele, hiszen a külső eredmény látható, a tanulók csak neki tanulnak félelmükben. Nagy örömet szerez a tanulónak megszabadulni tőle. A gyermeket szerető típus derűs kedvű, szívesen van a gyermekek közt, bensőleg haragot érezni irántuk nem tud. Alkalmazkodik a gyermek lelkületéhez, nyelvéhez. Megnyerni tudja tanítványai bizalmát, szeretetét. Ezekből következik, hogy nem sokat ad a formai külsőségekre. Ha azonban akarata gyöngye, nem tud mértéket tartani, tanítványai kiismervén gyöngéjét, visszaélnék jóságával. Bognár gyakran rámutat, hogy mily sok variáció lehetséges a két szélső eset között. Igen örülnénk neki, s hasznos volna, ha ezt a tükröt teljesebbé tenné.

Kemény Ferenc a „nyelvtanítás és nyelvtanulás“ meg nem szűnő problémáiról ír. 1. Súlyos baja az emberiségnek a soknyelvűség, de ezt semmi módon nem lehet kiküszöbölni, még eszperanto-íddal se. 2. A nyelv nem azonosítható más tantárggyal. Cikkíró szerint a pszichologizálás e téren meddő. Nem lehet eliminálni a nyelvkezdő „ügyefogyottságbeli“ érzését. 3. A különböző Tanterveket felsorolva, a fokozódó célkitűzést elérhetetlennek látjuk. 4. Ezért szükséges a magasra szabott igények leszállítása tantervileg. 5. A Nemzetközi Értelmi Együttműködés Intézetének felkérésére a genfi Bureau a kultuszminisztériumokhoz intézett kérdőíve alapján készül az idegen nyelvek kérdésével foglalkozni. Ezeket a kérdőpontokat cikkíró hiányosaknak látja.

Szász Pálné Martos Nóra ismerteti hallás és rajz útján követett angol nyelvtanítási eljárását. Két szempont vezeti munkájában: a művelődésrajz és a munkaiskola. Anyagul felhasználja az angol népmeséket és ezek alakjait, ábrázolásait. Kísérletét az egyik budapesti liceum III. osztályában végzi.

Somos Lajos az egri érseki tanítóképzőben rendezett gyermek- és ifjúságtanulmányi kiállítást ismerteti. Egy tervszerű, több évre terjedő gyermektanulmányi munkaprogramm első állomásáról nyerünk benne képet. Rajzok, játékszerek, kézimunkák és grafikonok alkotják a kiállítás fő anyagát.

Ezenkívül a folyóirat több értékes könyvismertetést ad.

A Jövő Utjain. f. évi 1. számában *Kubinszky Lajos* ismerteti a cheltenhami kongresszus vezérgondolatait az egyes előadók felfogását vázolva. Értékes gondolatokat ismerünk meg az állam, a szabad társadalom és a nevelés egymáshoz való viszonyáról. A megállapítások nem kedveznek a totális állameszmének. Cikkíró is sajnálatosnak tartja, hogy ez utóbbi eszmekörben

elő államok kiküldöttei hiányozván, ellenérvek nem hangzottak el. *Várkonyi Hildebrand* tanulmánya: „Hogyan értelmezik az amerikai pszichológusok és nevelők a tanulás fogalmát“ kitűnően bevilágít a „régí“ és „új“ iskola sokak előtt ma is zavarosnak látszó kérdésébe. A cikk illusztris írója bőven hivatkozik pszichológusokra és pedagógusokra s azok műveire. Csak néhány mondatot ragadunk ki a tömör és tartalmas ismertetésből, hogy a tanulmány elolvasását kívánatossá tegyük. A tanulás semmiesetre sem csupán gépies emlékezetbevézés. A gyermek minden tevékenysége tanulás. Főbb mozzanatai: 1. az érzékléssel történő tapasztalatszerzés; 2. a tapasztalások feldolgozása képzetekkel, gondolkozással; 3. a tudás alkalmazása. Az amerikaiak szemében ez utóbbi a legfontosabb. Az alkalmazhatatlan tudás holt tőke. A tudásból azonban nemcsak anyagi hasznot, sokszor csak pszichikait várnak. A helyes tanulás teljes aktivitás, önkifejtés. A tanulás két fő előmozdítója a siker és a gyakorlás. A tanulás lélektani elemzése határozza meg a tanító szerepét. Ez az öntevékenység irányítása. Biztosítania kell: 1. a sikert és önbizalmat, 2. a figyelmet és érdeklődést, 3. a tanulási, gyakorlási módszert, 4. ismertetnie kell tanulóival a tanulás ökonomiáját és higiéniáját, 5. a belső motivumot (miért kell ezt, vagy azt megtanulni) megmutatni. Végül megemlékezik Melvin felfogásáról, amely a további fejlődés iránya. Alapja a személyiséglélektan. *Philip Vernon* (Anglia) bár nem ellensége a teszteknek, mégis szükségesnek tartja az értelmi tesztek néhány hibaforrására rámutatni. *B. Okolicsányi Éva* ismerteti a francia Freinet rendszerű elemi iskolák belső életét, működését. Fő eszközüik a gyermekek által írt, szerkesztett és nyomtatott iskolai újságok. Bizonyára nem fogjuk lekicsinyelni a dolgot, ha meggondoljuk, hogy mintegy 500 ilyen iskola működik Franciaországban. *Hein Herbers* (Hollandia) a Kees Boeke vezetése alatt álló, saját elgondolásait megvalósító Bilthoveni-i gyermekközösséget ismerteti. *Petersen* könyve alapján megismerjük a jénai gyakorló (elemi) iskolában folyó csoportmunkát, *Dános Edittől* pedig a svájci Institut Rousseau szervezetét, tanítási eljárását, elveit.

Iskola és Egészség márciusi száma: *Németh László* közli a budapesti Medve-utcai polgári fiúiskola tanári értekezletén tartott iskolaorvosi beszámolóját. 1. Indokolja a behatóbb iskolaorvosi vizsgálatokat a pedagógiai értékesítés gondolata. 2. Minden egyes iskolának megvan a maga különleges *genus loci*-ja. A tanulókkal foglalkozóknak ezt megismerni feltétlenül szükséges. 3. Iskolájában három származást különböztet meg. Akiknek szülei őslakók, akiké a háború előtt, s akiké a háború után került Pestre. Legerősebben helytálló és előretörő ez utóbbi kategória, mert még nem hasonult teljesen. 4. Az adatgyűjtéseket részben a tanulóknak kiosztott kérdőívek, részint az iskola- és gondozónővérek otthon-látogatásai útján szerezte (a fővárosban nem az osztályfőnök látogatja a szülői otthont!) Néhány tipikus környezettanulmányt közöl. 5. A tanulókat fél éves kor szerinti osztályokra sorolta. Megállapítja, hogy a serdülés nem folytonos átmeneti fejlődés, hanem ugrásszerű, mintegy második születés. Helyes, hogy a gyermek a pubertás előtti és utáni korban egy vezető keze alatt van, de kérdéses, hogy a két